

TAURAGĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS TARYBA

SPRENDIMAS

DĖL PRITARIMO TAURAGĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURO 2022 METŲ VEIKLOS ATASKAITAI

2023 m. vasario 1 d. Nr. 1-10
Tauragė

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 16 straipsnio 2 dalies 19 punktu, Tauragės rajono savivaldybės tarybos veiklos reglamento, patvirtinto Tauragės rajono savivaldybės tarybos 2016 m. gruodžio 21 d. sprendimu Nr. 1-365 „Dėl Tauragės rajono savivaldybės tarybos veiklos reglamento patvirtinimo“, 80.17 papunkčiu, 247 punktu, atsižvelgdama į Tauragės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro 2023 m. sausio 17 d. raštą Nr. 16P-30 „Dėl Tauragės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro 2022 metų veiklos ataskaitos pateikimo“, Tauragės rajono savivaldybės taryba **n u s p r e n d ž i a**:

Pritarti Tauragės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro 2022 metų veiklos ataskaitai (pridedama).

Savivaldybės meras

Dovydas Kaminskas

**TAURAGĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS
SVEIKATOS BIURO
2022 METŲ VEIKLOS ATASKAITA**

VISUOMENĖS SVEIKATOS
BIURAS

TURINYS

1. BENDRA INFORMACIJA.....	3
2. BIURO STRUKTŪRA IR ŽMOGIŠKŲJŲ IŠTEKLIŲ VALDYMAS.....	4
3. BIURO FINANSAVIMAS IR TURTAS.....	4
4. DOKUMENTŲ VALDYMAS.....	7
5. VISUOMENĖS SVEIKATOS STIPRINIMAS.....	8
5.1. PROJEKGINĖ VEIKLA	9
5.2. PSICHIKOS SVEIKATOS STIPRINIMAS.....	11
6. VAIKŲ IR JAUNIMO SVEIKATOS PRIEŽIŪRA.....	12
7. VISUOMENĖS SVEIKATOS STEBĖSENA.....	13
8. PRIVALOMASIS SVEIKATOS ŽINIŲ IR ĮGŪDŽIŲ MOKYMAS.....	14
9. BIURO VEIKLOS VIEŠINIMAS.....	14
10. KVALIFIKACIJOS TOBULINIMO ORGANIZAVIMAS.....	14
11. VADOVO INDĖLIS Į ĮSTAIGOS VEIKLĄ	15
12. ĮSTAIGOS PROBLEMOS IR JŲ SPRENDIMAS.....	16
13. VEIKLOS TOBULINIMO PERSPEKTYVOS.....	17

TAURAGĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURO 2022 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

1. BENDRA INFORMACIJA

Tauragės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras (toliau – Biuras) – Tauragės rajono savivaldybės tarybos 2014 m. gruodžio 17 d. sprendimu Nr. 1-369 „Dėl biudžetinės įstaigos Tauragės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro steigimo“ įsteigta biudžetinė įstaiga, įregistruota juridinių asmenų registre. Vadovaujantis Tauragės rajono savivaldybės tarybos 2015 m. gruodžio 16 d. sprendimu Nr. 1-313 „Dėl biudžetinės įstaigos Tauragės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro buveinės pakeitimo“, biurui panaudos teise valdyti suteiktos patalpos adresu Prezidento g. 7, Tauragė. 2021 m. liepos 1 d. Tauragės rajono savivaldybės administracija pagal turto panaudos sutartį Biurui perdavė nekilnojamą turtą (I-o aukšto patalpas), esantį adresu Stoties g. 11, Tauragė. 2022 m. lapkričio 8 d. Tauragės rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu Nr. 55-592 Biurui perduotos patalpos (2 kabinetai) adresu D. Poškos g. 26, Tauragėje (projekto veiklų įgyvendinimui, iki 2028 m. kovo 20 d.).

Įmonės kodas 303531094, adresas Prezidento g. 7, Tauragė, el. p. info@tauragesvsb.lt, interneto svetainė www.tauragesvsb.lt, Facebook paskyra <https://www.facebook.com/Tauragės-rajono-savivaldybės-visuomenės-sveikatos-biuras>, tel. 8 686 54 112.

Pagrindinis Biuro veiklos tikslas – rūpintis savivaldybės gyventojų sveikata, vykdyti visuomenės sveikatos priežiūrą savivaldybės teritorijoje, siekiant mažinti gyventojų sergamumą ir mirtingumą, gerinti gyvenimo kokybę, teikiant kokybiškas visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas. Pagrindinės Biuro veiklos: sveikos gyvensenos įgūdžių stiprinimas bendruomenėse; visuomenės sveikatos stebėseną savivaldybėje; sveikos gyvensenos plėtojimas ir mokinių sveikatos įgūdžių stiprinimas ugdymo įstaigose; visuomenės psichikos sveikatos paslaugų prieinamumo bei ankstyvojo savižudybių atpažinimo ir kompleksinės pagalbos teikimo sistemos plėtojimas; pagal kompetenciją užkrečiamųjų ligų profilaktika, neinfekcinių ligų ir traumų profilaktika ir kontrolė savivaldybėje; jaunimui palankių sveikatos priežiūros paslaugų įgyvendinimas; visuomenės sveikatos programų įgyvendinimas savivaldybėje: tikslinių Savivaldybės visuomenės sveikatos stiprinimo ir profilaktikos programų rengimas pagal savivaldybėje nustatytą sveikatos sutrikimų ar sveikatai įtaką darančių veiksnių paplitimą; valstybinių visuomenės sveikatos stiprinimo ir profilaktikos programų pritaikymas ir įgyvendinimas; bendradarbiavimas su socialiniais partneriais (visuomenės sveikatinimo priemonių integravimas į kitas veiklos sritis); bendruomenės dalyvavimo skatinimas ir įtraukimas į visuomenės sveikatos stiprinimo veiklą; privalomųjų mokymų paslaugos; kita Lietuvos Respublikos įstatymais neuždrausta veikla.

Biuras vykdo sveikatos mokymus, skleidžia informaciją ir propaguoja sveiką gyvenseną, skatina įvairių gyventojų grupių atsakomybę už savo sveikatą, formuoja nuo elgsenos priklausomų visuomenės sveikatos rizikos veiksnių mažinimą bei kitas teisės aktuose numatytas priemones, susijusias su sveikatos stiprinimu, teikia informaciją gyventojams apie sveikatinimo priemones ir renginius.

Tauragės rajono savivaldybėje visuomenės sveikatos priežiūra įgyvendinama vadovaujantis Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymu, Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymu,

Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigų įstatymu, Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymu, kitais teisės aktais ir Biuro nuostatais. Biuro veikla yra neterminuota.

2. BIURO STRUKTŪRA IR ŽMOGIŠKŲJŲ IŠTEKLIŲ VALDYMAS

Biuro etatų normatyvai patvirtinti Tauragės rajono savivaldybės tarybos 2022 m. rugsėjo 28 d. sprendimu Nr. 1–270 „Dėl didžiausio leistino pareigybių skaičiaus Tauragės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biure nustatymo“, didžiausias leistinas darbuotojų pareigybių (etatų) skaičius – 18,7.

2022 m. gruodžio 31 d. Biure buvo užimta 13,5 etato (žr. 1 lentelę), tarp Biure dirbusių darbuotojų 1 darbuotojas įgijęs aukštesnįjį išsilavinimą, kiti – aukštąjį išsilavinimą (8 bakalauro, 11 magistro).

1 lentelė. 2022 m. įstaigos organizacinė struktūra

Pareigų pavadinimas	Patvirtintų etatų skaičius	Užimtų etatų skaičius
Direktorius	1,0	1,0
Vyr. buhalteris	0,5	0,5
Visuomenės sveikatos stiprinimo specialistas	3	3
Visuomenės sveikatos stebėsenos specialistas	0,5	0,5
Vaikų ir jaunimo sveikatos priežiūros specialistas	1,0	1,0
Visuomenės sveikatos specialistas, vykdamas sveikatos priežiūrą ugdymo įstaigoje	10,2	7,0
Psichologas	1	0 (perkama paslauga)
Grupių vadovas	0,5	0,5
Administratorius	1	0 (nuo 2023 m.)
Iš viso	18,7	13,5

3. BIURO FINANSAVIMAS IR TURTAS

Biuro finansiniai metai sutampa su kalendoriniais. Pagrindiniai Biuro lėšų šaltiniai yra Valstybės biudžeto lėšos, lėšos gaunamos už privalomuosius mokymus (pirmosios pagalbos, higienos įgūdžių, mokymų apie alkoholio žalą, elgesį keičiančios programos „Elgesys. Pokalbis. Pasikeitimas“ mokymus), paramos lėšos.

Tęsimas 2 Europos ekonominės erdvės finansinio mechanizmo projektų įgyvendinimas:

1. „Jaunimui palankių sveikatos priežiūros paslaugų (JPSP) teikimo modelio diegimas Plungės, Mažeikių ir Tauragės r. savivaldybėse“ (projekto kodas Nr. LT03-1-SAM-K01-005, 2 metų įgyvendinimo laikotarpis nuo 2021-03-30 iki 2023-03-30). Bendra projekto vertė – 82377,70 Eur. Lėšas sudaro: Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos – 85 %, Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos – 15 %.

2. „Ikimokyklinio ir mokyklinio ugdymo įstaigų sveikatos kabinetų aprūpinimas metodinėmis priemonėmis Plungės ir Tauragės r. savivaldybėse“ (projekto kodas Nr. LT03-2-SAM-

K01-008, 2 metų įgyvendinimo laikotarpis nuo 2021-03-01 iki 2023-03-30). Bendra projekto vertė – 112765,25 Eur. Lėšas sudaro: Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos – 62,9 %, Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos – 11,1 %, Tauragės rajono savivaldybės biudžeto lėšos 26 %.

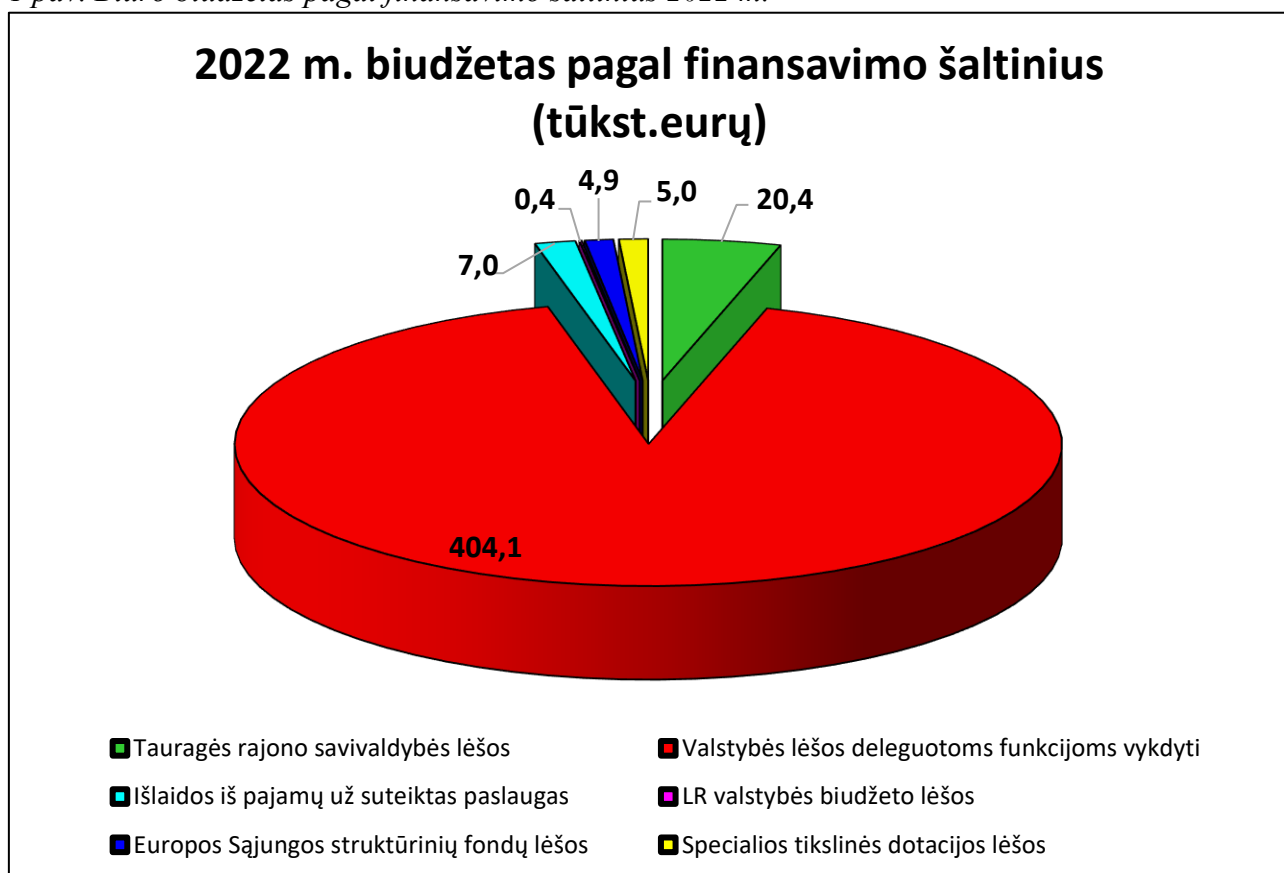
Tauragės rajono savivaldybės taryba 2022 m. Biurui patvirtino biudžeto planą – 441,8 tūkst. eurų. Panaudota – 428,1 tūkst. eurų, 13,7 tūkst. eurų liko nepanaudota (dėl jungtinių projektų įgyvendinimo (žr. 2–3 lenteles, 1–2 pav.), nepanaudotos gautos pajamos už suteiktas paslaugas 4,4 tūkst. eurų).

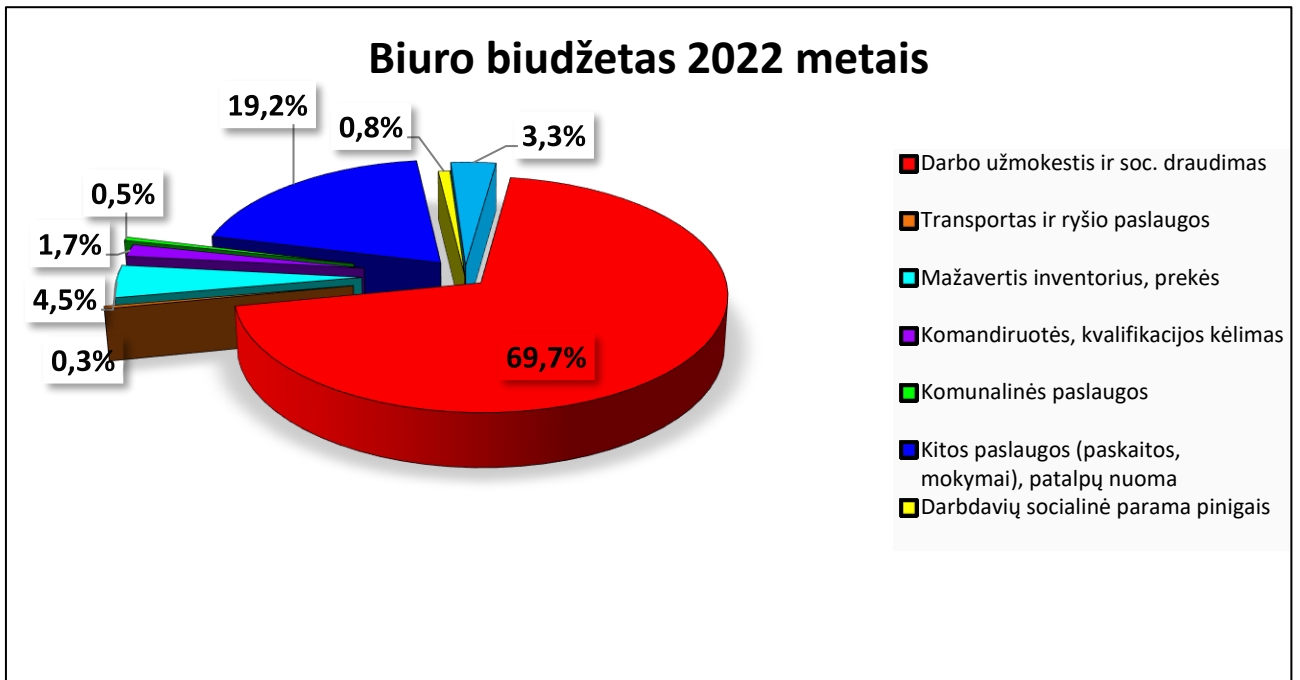
Iš Tauragės rajono savivaldybės administracijos įvairių projektų įgyvendinimui gauta 20,0 tūkst. eurų (sporto renginių finansavimo lėšos – 5,1 tūkst. eurų, visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios sveikatos programos projektų finansavimo lėšos – 13,4 tūkst. eurų, vaikų ir jaunimo socializacijos projektų vykdymui – 1,5 tūkst. eurų).

2 lentelė. Biuro biudžetas pagal finansavimo šaltinius 2022 m.

Finansavimo šaltinis		Skirta 2022 m. tūkst. Eur
Tauragės rajono savivaldybės lėšos	B	20,4
Valstybės lėšos deleguotoms funkcijoms vykdyti	D	404,1
Išlaidos iš pajamų už suteiktas paslaugas	S	7,0
LR valstybės biudžeto lėšos	V	0,4
Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	ES	4,9
Specialios tikslinės dotacijos lėšos	T	5,0
Iš viso:		441,8

1 pav. Biuro biudžetas pagal finansavimo šaltinius 2022 m.

2 pav. Biuro biudžetas pagal ekonominius straipsnius 2022 m.

3 lentelė. Biuro gautos valstybės biudžeto lėšos 2021–2022 m.

Eil. Nr.	Pavadinimas	2021m. skirta tūkst. eurų	2022m. skirta tūkst. eurų
1.	Valstybės biudžeto lėšos pagrindinėms Biuro funkcijoms vykdyti:	363,6	404,1
1.1.	Darbo užmokestis ir socialinis draudimas	271,3	281,5
1.2.	Prekių ir paslaugų panaudojimas	92,3	122,6
1.2.1	Ryšių paslaugos (internetas, judrusis ryšys)	0,3	0,2
1.2.2	Transportas	1,0	1,2
1.2.3	Mažavertis inventorius, prekės	8,4	18,0
1.2.4	Komandiruotės, kvalifikacijos kėlimas	4,4	6,8
1.2.5	Komunalinės paslaugos (elektra, šildymas, vanduo ir komunalinės atliekos)	1,8	2,0
1.2.6	Kitos paslaugos (paskaitos, mokymai, patalpų nuoma, patalpų valymas, prenumerata, reprezentacinės išlaidos)	74,1	91,0
1.2.7	Darbdavių socialinė parama pinigais (2 d. liga)	2,3	3,4

4 lentelė. Biuro vykdomų projektų biudžetas 2021–2022 m.

Eil. Nr.	Pavadinimas	2021m. skirta tūkst. eurų	2022m. skirta tūkst. eurų
1.	Jungtinis projektas „Ikimokyklinio ir mokyklinio ugdymo įstaigų sveikatos kabinetų aprūpinimas metodinėmis priemonėmis Plungės ir Tauragės savivaldybėse“ (projekto Nr. LT03-2-SAM-K01-008)	51,9	62,4
1.1.	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos 62,9 %	21,3	35,7
1.2.	Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos 11,1 %	3,8	6,3
1.3.	Tauragės rajono savivaldybės biudžeto lėšos 26 %	26,8	20,4
2.	Jungtinis projektas „Jaunimui palankių sveikatos priežiūros paslaugų teikimo modelio diegimas Plungės, Mažeikių ir Tauragės savivaldybėse“ (projekto Nr. LT03-1-SAM-K01-005)	21,0	25,5
2.1.	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos 85 %	17,8	21,7
2.2.	Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos 15 %	3,2	3,8

4. DOKUMENTŲ VALDYMAS

2022 m. Biuras vykdė dokumentų administravimą ir valdymą per dokumentų valdymo sistemą Kontora. Užregistruota 130 gautų raštų, parengti 103 siunčiami dokumentai, 52 finansinių ataskaitų dokumentai, teikti 39 prašymai Tauragės rajono savivaldybei. Parengti ir patvirtinti 23 įsakymai veiklos klausimais, 72 įsakymai personalo klausimais, 32 komandiruočių įsakymai, priimti ir užregistruoti 394 darbuotojų prašymai bei sutikimai dėl priėmimo, atleidimo, papildomų funkcijų atlikimo, 78 darbuotojų prašymai dėl kasmetinių, nemokamų, mokymosi ir kitų atostogų.

Parengta 2021 m. Tauragės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaita; Sveikatos ugdymo ir mokymo ketvirčio ataskaitos Nr. 41-1-Sveikata; Valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų vykdymo vertinimo kriterijų pusmečio ir metinė ataskaitos; Bendrojo ugdymo mokyklų darbuotojų gebėjimų visuomenės psichikos sveikatos srityje stiprinimo pusmečio ir metinė ataskaitos; 2022 m. Ankstyvosios intervencijos programos vykdymo ataskaita; Psichikos sveikatos kompetencijų didinimo įmonių darbuotojams veiklos suvestinė pusmečio ir metinė ataskaitos; Psichologinės gerovės ir psichikos sveikatos stiprinimo paslaugų teikimo ataskaita. Pateiktos metinė finansinė ir biudžeto vykdymo ataskaitos, ketvirtinės finansinės ir biudžeto vykdymo ataskaitos, mėnesinės ataskaitos.

Parengti bei gyvendinti 6 projektai ir pateiktos 6 Tauragės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos įgyvendinimo ataskaitos, 2 Tauragės rajono savivaldybės sporto renginių projektai ir pateiktos ataskaitos.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos 2017 m. viešųjų pirkimų Nr. I-1491 pakeitimo įstatymu, parengtas 2022 m. viešųjų pirkimų planas, viešųjų pirkimų ataskaita. Sudarytos 5 naujos bendradarbiavimo sutartys, 35 kitos sutartys (iš kurių – 20 viešųjų pirkimų), teiktos 84 mažos vertės pirkimų paraiškos / teikėjų apklausos pažymos.

5. VISUOMENĖS SVEIKATOS STIPRINIMAS

2022 m. Biuro organizuojuose sveikatinimo renginiuose dalyvavo 55 388 dalyviai: suaugusiems skirtuose renginiuose – 16 497 dalyviai (žr. 5 lentelę), mokyklose – 38 891 dalyvis.

5 lentelė. Pagrindinės 2022 m. Biuro organizuotų renginių temos

Pagrindinės 2022 m. Biuro organizuotų renginių temos	2022 m. sveikatos ugdymo ir mokymo renginių skaičius (vnt.)	2022 m. sveikatos ugdymo ir mokymo renginių dalyvių skaičius (vnt.)
Fizinis aktyvumas	491	11 961
Psichikos sveikata (smurto, savižudybių prevencija, streso kontrolė ir kt.)	88	1936
Grupiniai psichologo užsiėmimai	11	132
Individualios psichologo konsultacijos	918	220
Traumų ir nelaimingų atsitikimų prevencija	23	876
Sveikatos sauga ir stiprinimas, bendrieji sveikos gyvensenos ir ligų prevencijos klausimai, šeimos instituto stiprinimas	13	241
Sveika mityba ir nutukimo prevencija	8	535
Užkrečiamųjų ligų profilaktika, asmens higiena	5	123
Rūkymo, alkoholio ir narkotikų vartojimo prevencija (individualios priklausomybių konsultanto konsultacijos)	373	373
Ėduonies profilaktika ir burnos higiena	2	23
Kraujotakos sistemos ligų profilaktika	6	77

Tęsiamas bendradarbiavimas su įstaigomis ir organizacijomis sveikatinimo klausimais, akcentuota sveikatinimo darbo vietose svarba, vykdytos sveikatinimo veiklos. Skatinant tauragiškių fizinį aktyvumą, 2022 m. Biuro organizuojamuose suaugusiųjų fizinio aktyvumo didinimo renginiuose dalyvavo 11 961 dalyvis. Vyko treniruotės uždaroje patalpose ir gryname ore, įvairių Tauragės įstaigų darbuotojų sveikatinimas darbo vietose (paskaitos, mankštos), „Nirvana fitness“, pilateso, linijinių šokių, šiaurietiškojo ėjimo, futbolo vaikščiojant, kineziterapinių užsiėmimų, treniruočių su savo kūno svoriu užsiėmimų ciklai.

Vyko nuoseklus bendradarbiavimas ir darbas su Tauragės senjorų III-iojo amžiaus universitetu, nepertraukiamai organizuotos senjorų mankštos, kineziterapiniai užsiėmimai. Į užsiėmimus kaskart susirinkdavo 30–40 senjorų. Didinant jų fizinį aktyvumą, drauge stiprinta ir dalyvių psichikos sveikata, vykdyta kūno sudėties analizė, fizinio pajėgumo testavimai.

Įgyvendinant sveikos mitybos prioriteto uždavinius, Biuras vykdė „Rakto skylutės“ ženklinimo kriterijus atitinkančių maisto produktų paiešką tarp Tauragės rajono bei Lietuvos gamintojų. Tikslas – padėti vartotojams lengviau išsirinkti sveikatai palankius maisto produktus tarp kitų produktų. 2022 m. Biuras „Rakto skylutės“ simbolio ženklinimui notifikavo Tauragės r. esantį šilauogių ūkį.

Minint Pasaulinę savižudybių prevencijos dieną, Biuras šeštus metus iš eilės organizavo pėsčiųjų žygį, diskusijas (236 įvairaus amžiaus dalyviai).

Lėtinių neinfekcinių ligų prevencija vykdyta tiek rajono gyventojų sveikatos raštingumo didinimo, tiek praktinių įgūdžių formavimo linkme. Vyko praktiniai užsiėmimai ir paskaitos apie širdies ir kraujagyslių ligas bei cukrinį diabetą sukeliančias priežastis ir jų prevenciją, sveikatos rodiklių supratimą, sveikos mitybos principus, streso valdymo metodus, fizinio aktyvumo naudą.

Stiprinant šeimos institutą, organizuoti „Šeimos akademijos“ paskaitų ciklai, apimantys pasiruošimą tėvystei, gimdymą, kūdikio priežiūrą, žindymą, vaiko auklėjimą, šeimos tarpusavio santykių puoselėjimą.

Vykdamas traumatizmo prevenciją Biuro specialistai vykdė pirmosios pagalbos mokymus vaikų vasaros stovyklose, mokyklose, darbo vietose, bendruomenėse.

Biuras, siekdamas į sveikatinimo veiklą įtraukti kuo daugiau savanorių, tęsia savo inicijuotą projektą „Dovanoju Tauragei“. Per metus šio projekto dėka suorganizuojame nuo keliolikos iki keliasdešimt nemokamų renginių. 2022 m. tauragiškiai tokiu būdu dalyvavo 2 fizinio aktyvumo užsiėmimuose „Freestyler“, kuriuos padovanojo trenerė.

5.1. PROJEKTINĖ VEIKLA

2022 m. Biuras parengė ir įgyvendino šiuos projektus:

5.1.1. 6 Tauragės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos projektus:

- **Šeimos instituto stiprinimas – programa „Sąmoninga tėvystė“.** Projekto įgyvendinimo metu didintos būsimųjų tėvų ir šeimų žinios apie nėštumo metu rekomenduojamas sveikatinimo veiklas, gimdymą, naujagimio ir kūdikio mitybą, priežiūrą, suteikta mokslu grįsta informacija apie vaikų sveikatą įtakojančius veiksnius, raidos ypatumus įvairiais amžiaus tarpsniais, vaiko amžiui tinkamus auklėjimo metodus. Buvo ugdomi ir stiprinami pozityvių santykių šeimoje įgūdžiai, gerintas vaikų, tėvų bei senelių tarpusavio ryšys, organizuojant bendras veiklas ir užsiėmimus, skatintas bendravimas tarp šeimos narių, tarp kartų. Šiomis temomis suorganizuota 40 užsiėmimų, kuriuose dalyvavo 1006 dalyviai.

- **Projektas „Gerinkime psichinę sveikatą kartu“.** Įgyvendinant projektą buvo stiprinama suaugusiųjų Tauragės rajono gyventojų, vaikų ir paauglių psichikos sveikata ir vykdyta savižudybių bei smurto prevencija. Suorganizuoti 68 užsiėmimai, dalyvavo 3397 dalyviai.

- **Projektas „Vaikų higienos įgūdžių ugdymas“.** Projektu siekta atkreipti vaikų, tėvų ir mokytojų dėmesį į nuoseklią vaikų asmens higieną, užkrečiamųjų ligų prevenciją, siekiant visapusiško vaiko vystymosi, sveikatos palaikymo ir stiprinimo. Taip pat buvo ugdomi tinkami higienos įgūdžiai, mokoma bei motyvuojama periodiškai rūpintis savo asmens higiena. Projekto

metu 2296 mokiniai buvo mokomi asmens higienos įgūdžių. Šia tema buvo parengta ir / arba įsigyta daugiau kaip 1660 knygelių, skrajučių, plakatų, stendų asmens higienos temomis.

- **Projektas „Širdies ir kraujagyslių ligų bei cukrinio diabeto rizikos grupės asmenų sveikatos stiprinimo programa“.** Įgyvendinant projektą stiprinome širdies ir kraujagyslių ligų bei cukrinio diabeto rizikos grupės asmenų sveikatą, suteikėme žinių ir formavome sveikatai palankius įgūdžius, padėjome keisti elgseną ir ugdyti asmeninę atsakomybę už savo sveikatą. Teikėme individualias specialistų konsultacijas, organizavome paskaitas apie mitybą, fizinį aktyvumą, streso valdymą sergant širdies ir kraujagyslių ligomis bei cukriniu diabetu (vyko 5 užsiėmimai, kuriuose dalyvavo 49 asmenys). Suorganizuota savaitgalio sveikatinimo stovykla (30 dalyvių).

- **Projektas „Aktyvus bet koku oru“.** Projekto tikslas – motyvuoti rajono gyventojus užsiimti aktyvia fizine veikla ir skatinti propaguoti sveiką gyvenimą. Šio projekto metu organizavome tęstinius fizinio aktyvumo renginius ne tik Tauragės mieste, bet ir Taurų bei Pilaitės bendruomenėse. Organizuoti 86 užsiėmimai, kuriuose dalyvavo 3896 dalyviai.

- **Projektas „Alkoholio, tabako ir kitų psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos programa“.** Teikėme moksleiviams, tėvams, mokytojams ir specialistams teisingą ir naujausią informaciją apie alkoholio, tabako ir narkotikų vartojimo žalą siekiant visapusiško vaiko vystymosi, sveikatos palaikymo ir stiprinimo. Suorganizuota kasmetinė konferencija jaunimui „Sakau TAIP blaiviam gyvenimui“, kurios esminė žinutė – jauno žmogaus sveikas ir aktyvus gyvenimo būdas, vidinė motyvacija, savidisciplina bei teisingi pasirinkimai, padedantys pasiekti užsibrėžtų tikslų ir svajonių. Suorganizuoti 59 užsiėmimai, kuriuose dalyvavo 3312 dalyvių.

5.1.2. Įgyvendinant Tauragės rajono savivaldybės sporto renginių projektų finansavimo programą, biuras parengė ir įgyvendino 2 tęstinius fizinio aktyvumo skatinimo projektus „Aktyvus bet koku oru 6“ ir „Aktyvus bet koku oru 7“. Tikslas – mažinti fiziškai pasyvių žmonių skaičių, sudominti tauragiškius įvairiomis nemokamomis veiklomis ir galimybėmis, motyvuoti žmones būti fiziškai aktyviais ne tik užsiėmimų metu, bet ir namuose bei darbo vietoje, pertraukėlių metu (4289 dalyviai).

Tęsiamas 2 jungtinių projektų įgyvendinimas:

- **„Jaunimui palankių sveikatos priežiūros paslaugų (JPSPP) teikimo modelio diegimas Plungės, Mažeikių ir Tauragės savivaldybėse“.** Projektas įgyvendinamas Europos ekonominės erdvės finansinio mechanizmo programos „Sveikata“ lėšomis. Tikslas – teikti poreikius atitinkančias kokybiškas ir prieinamas jaunimui palankias sveikatos priežiūros paslaugas bei paskatinti jaunus žmones rinktis sveikesnį gyvenimo būdą projekte numatytų savivaldybių teritorijose (Plungės, Mažeikių, Tauragės). Tiesioginę projekto naudą gaunanti tikslinė grupė – 14–29 metų jaunimas). 2022 metais 32 jaunuolių grupės (685 dalyviai) dalyvavo mokymuose pagal šiame projekte numatytus aštuonis pagalbos algoritmus prevencinėmis sveikatos temomis, t. y., depresijos, savižudybių ir savižalos, psichiką veikiančių medžiagų vartojimo, lytiškai plintančių infekcijų ir neplanuoto nėštumo, alkoholio vartojimo, sveikatos sutrikimų, susijusių su antsvoriu ir nutukimu, seksualinio smurto bei valgybos sutrikimų prevencija. 2022 metais buvo suteikta 201 individuali koordinacinio centro psichologo konsultacija ir 76 JPSPP koordinatoriaus konsultacijos 14–29 metų jaunimui.

- **„Ikimokyklinio ir mokyklinio ugdymo įstaigų sveikatos kabinetų aprūpinimas metodinėmis priemonėmis Plungės ir Tauragės savivaldybėse“.** Projektas įgyvendinamas Europos ekonominės erdvės finansinio mechanizmo programos „Sveikata“ lėšomis ir Tauragės rajono savivaldybės biudžeto lėšomis. Tikslas – gerinti Plungės ir Tauragės rajonuose teikiamų sveikatos paslaugų kokybę ir gyventojų sveikatą. Įsigijus reikalingą naują įrangą sveikatos priežiūros

kabinetams mokyklose ir ikimokyklinio ugdymo įstaigose skatinamas sveikesnis vaikų gyvenimo būdas, mokoma apie rūkymo ir narkotinių medžiagų žalą, fiziškai aktyvaus gyvenimo būdo naudą. Ypatingas dėmesys skiriamas psichikos sveikatos problemoms spręsti, naudojantis vaizdinėmis priemonėmis ir žaidimais, pritaikytais skirtingoms amžiaus grupėms. Projekto lėšomis rajono savivaldybėje jau atnaujinta 18 sveikatos kabinetų įranga, įsigytos įvairios sveikatos mokymo priemonės (šiaurietiškojo ėjimo lazdos, mokinieji gaivinimo manekenai, defibriliatoriai, žaidimai, skirti psichikos sveikatos stiprinimui bei pagrindinių emocijų atpažinimui, sensoriniai šviesos stalai, dirbtiniai maisto rinkiniai, garso kolonėlės, rankų higienos mokymo, žalingų įpročių prevencijos priemonės, raminantys burbulų vamzdžiai). Pasitelkiant naujas priemones vaikai ir mokiniai skatinami rinktis sveiką gyvenimo būdą, vengti žalingų įpročių, sportuoti, aktyviai leisti laisvalaikį, rūpintis savo psichikos sveikata ir, prireikus, ieškoti pagalbos. Tikimės, kad tai padės ateityje sumažinti susirgimų ir ligų skaičių.

5.2. PSICHIKOS SVEIKATOS STIPRINIMAS

2022 m. Biuras, didindamas Tauragės rajono savivaldybės gyventojų psichologinę gerovę ir stiprindamas psichikos sveikatą, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos 2020 m. liepos 31 d. įsakymu Nr. V-1733 „Dėl psichologinės gerovės ir psichikos sveikatos stiprinimo paslaugų teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, organizavo nemokamas individualias psichologo konsultacijas ir grupinių užsiėmimų mokymus. Paslaugos skirtos asmenims, susiduriantiems su psichikos sveikatos rizikos veiksniais dėl sudėtingų gyvenimiškų situacijų (skrybros, darbo netekimas, finansiniai sunkumai, artimo žmogaus netektis, konfliktiniai santykiai šeimoje ar darbe, sunki artimo žmogaus liga ir kita). 2022 m. buvo suteikta 918 individualių konsultacijų, grupiniuose užsiėmimuose dalyvavo 132 asmenys.

Įgyvendinant Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2019 m. gegužės 17 d. įsakymą Nr. V-590 „Dėl psichikos sveikatos kompetencijų didinimo įmonių darbuotojams tvarkos aprašo patvirtinimo“, Biuras organizavo nemokamus tęstinius psichikos sveikatos kompetencijų didinimo įmonių darbuotojams mokymus. Tikslas – ugdyti įmonių darbdavių ir jų atstovų (padalinių vadovų), įmonių darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybų specialistų, žmogiškųjų išteklių padalinių vadovų ir kitų įmonės darbuotojų kompetencijas, reikalingas mažinti neigiamą psichosocialinių rizikos veiksnių poveikį darbuotojų sveikatai, gerinti psichosocialinę aplinką įmonėse ir stiprinti darbuotojų psichikos sveikatą. Tęstiniuose 40 val. mokymuose dalyvavo 20 Tauragės r. savivaldybės įstaigose darbuotojų.

Didinant Tauragės rajono savivaldybės ugdymo įstaigų darbuotojų psichikos sveikatos kompetencijas, Biuras, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2019 m. balandžio 30 d. įsakymu Nr. V-523 „Dėl bendrojo ugdymo mokyklų darbuotojų gebėjimų visuomenės psichikos sveikatos srityje stiprinimo veiklos tvarkos aprašo patvirtinimo“, organizavo nemokamus 32 val. psichikos sveikatos kompetencijų didinimo mokymus 2 Tauragės r. ugdymo įstaigose (21 dalyvis).

Biuras teikia nemokamas individualias priklausomybės konsultanto paslaugas priklausomybę patiriantiems asmenims ir jų šeimos nariams. Konsultacijų tikslas – padėti alkoholi vartojantiems asmenims mažinti vartojimą ar visai atsisakyti alkoholio, informuoti apie alkoholio vartojimo keliamą žalą asmeniui ir visuomenei, konsultuoti alkoholi vartojančių asmenų šeimos narius. 2022 m. pas priklausomybių konsultantą lankėsi 179 asmenys (73 moterys, 106 vyrai), kuriems suteiktos 373 konsultacijos.

Biuras taip pat organizavo savižudybių intervencijos įgūdžių „ASIST“ dvejus mokymus kitų įstaigų specialistams (59 dalyviai). Šių mokymų metu suteiktos žinios, kaip atpažinti savižudybės riziką, pradėti pokalbį apie savižudybę, išklaudyti apie savižudybę svarstantį žmogų, nustatyti apie savižudybę svarstančio žmogaus poreikius, sukurti individualizuotą saugumo planą.

6. VAIKŲ IR JAUNIMO SVEIKATOS PRIEŽIŪRA

Biuras kasmet atnaujina ir papildo visuomenės sveikatos specialistų, vykdančių sveikatos priežiūrą mokykloje darbui reikalingą inventorių, metodines priemones. Taip pat pagal reikalavimus nuolat prižiūri medikamentinių priemonių galiojimo terminus, esant poreikiui jas atnaujina.

Visuomenės sveikatos specialistai, vykdančys sveikatos priežiūrą mokyklose, nuolat kelia kvalifikaciją. Greta žinių gilinimo įvairiomis sveikatinimo temomis, kiekvienas specialistas specializuojasi pasirinkta tema (pav., mitybos, psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos, kibernetinių priklausomybių, fizinio aktyvumo, lytiškumo, savižudybių grėsmės atpažinimo ir kt.). Visuomenės sveikatos specialistai neapsiriboja darbu priskirtose ugdymo įstaigoje, tačiau, bendradarbiaudami tarpusavyje, pagal suderintą planą veda užsiėmimus ir kitose rajono mokyklose.

Specialistai taiko naujus žinių perdavimo, veiklos organizavimo būdus ir sveikatinimo užsiėmimus organizuoja interaktyviai, naudodami išmaniąsias lentas, įvairias interaktyvias programėles (Kahoot ir kt.), taip pat ir nuotoliniu būdu. Skatiname aktyvias mokinių diskusijas, įtraukiame į sveikatinimo veiklas įvairių žaidimų, eksperimentų ir praktinių užsiėmimų pagalba. Organizuojame integruotas pamokas, bendradarbiaudami su ugdymo įstaigų darbuotojais (pvz., fizinio aktyvumo, mitybos temas specialistai dėsto anglų kalba).

Vykdydamas vaikų ir jaunimo sveikatos stiprinimą, Biuras tęsia nuo 2018 m. pradėtos vykdyti Ankstyvosios intervencijos, skirtos eksperimentuojantiems ar nereguliariai vartojantiems psichoaktyviausias medžiagas (išskyrus tabaką) jaunuoliams nuo 14–21 m., programos įgyvendinimą. Baigę mokymus, įstaigos specialistai šios programos įgyvendinimą organizuoja bei vykdo savarankiškai. Programos tikslas – motyvuoti nepilnamečius asmenis atsisakyti psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo. 2022 m. tęstinius Biuro Ankstyvosios intervencijos programos mokymus baigė 20 jaunuolių.

Remiantis Tauragės rajono savivaldybės ugdymo įstaigų 2022 m. „Sveikatos ugdymo ir mokymo 2022 m. ataskaita Nr. 41-1-sveikata“ (forma patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. liepos 7 d. įsakymu Nr. V-670 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. vasario 11 d. įsakymo Nr. V-111 „Dėl sveikatos ugdymo ir mokymo statistinės ataskaitos formos patvirtinimo“ pakeitimo“), pagrindinės vaikų sveikatos ugdymo ir mokymo renginių temos pateiktos 6 lentelėje.

Visuomenės sveikatos specialistai, vykdančys sveikatos priežiūrą mokykloje, vadovaudamiesi sveikatos apsaugos ministro 2018 m. balandžio 26 d. įsakymu Nr. V-657 „Dėl elektroninės sveikatos paslaugų ir bendradarbiavimo infrastruktūros informacinės sistemos naudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“, vaikų sveikatos stebėsenos informacinėje sistemoje analizuoja ir vertina vaikų sveikatos pažymų (forma Nr. 027-1/a) duomenis, į juos atsižvelgdami planuoja sveikatinimo prioritetus bei veiklas mokyklose, teikia rekomendacijas, organizuoja mokinių savirūpą.

Vasarą Biuro specialistai dirbo 26 vaikų vasaros stovyklose (dalyvavo 1505 vaikai). Taip pat Biuras organizavo 2 savaitinių trukmės sveikatinimo stovyklas vaikams „Sveika, vasara“, kuriose dalyvavo 55 vaikai.

6 lentelė. Pagrindinės 2022 m. ugdymo įstaigose organizuotų renginių kryptys

Pagrindinės 2021 m. ugdymo įstaigose organizuotų renginių kryptys	2022 m. įvykdytų sveikatos ugdymo ir mokymo renginių dalyvių skaičius (vnt.)
Fizinis aktyvumas	10 670
Sveika mityba ir nutukimo prevencija	3162
Užkrečiamųjų ligų profilaktika, asmens higiena	2418
Psichikos sveikata (smurto, savižudybių prevencija, streso kontrolė ir kt.)	4390
Sveikatos sauga ir stiprinimas, bendrieji sveikos gyvensenos ir ligų prevencijos klausimai	6318
Ėduonies profilaktika ir burnos higiena	1604
Lytiškumo ugdymas, AIDS ir lytiškai plintančių ligų prevencija	1923
Aplinkos sveikata	911
Traumų ir nelaimingų atsitikimų prevencija	4816
Rūkymo, alkoholio ir narkotikų vartojimo prevencija	2457
Kitos temos	222

Biuras įgyvendina „Neįtikėtinų metų“ programą, skirtą tėvams / įtėviams / globėjams, auginantiems 3–6 metų amžiaus vaikus, turinčius elgesio ir emocijų sunkumų. Programa padeda tėvams stiprinti ryšį su vaiku, geriau suprasti vaiko elgesį ir elgesio sunkumų priežastis, įsigilinti ir taikyti veiksmingus vaiko elgesio valdymo būdus, padėti vaikui išmokti valdyti emocijas, kurti pozityvius santykius su kitais, tobulinant tėvystės įgūdžius, labiau pasitikėti savimi, išmokti pažinti save ir vaiko jausmus, suteikti pagalbą vaikui ir leisti jam jaustis geriau. 2022 m. programą baigė 1 tėvų grupė (9 dalyviai).

7. VISUOMENĖS SVEIKATOS STEBĖSENA

Visuomenės sveikatos stebėseną savivaldybėse vykdoma vadovaujantis 2003 m. rugpjūčio 11 d. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymu Nr. V-488 „Dėl Bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo“ ir visais šio dokumento pakeitimais.

2022 m. parengta Tauragės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaita už 2021 m. Patvirtinus Tauragės rajono savivaldybės tarybai, ataskaita kasmet skelbiama Tauragės rajono savivaldybės, Higienos instituto, Biuro interneto svetainėse, pristatoma Bendruomenės sveikatos tarybai, visuomenei bei nevyriausybinėms organizacijoms. Remiantis ja nustatomi sveikatinimo prioritetai savivaldybėje.

Vertinant Tauragės r. sav. visuomenės sveikatos būklę atspindinčius rodiklius Lietuvos savivaldybių kontekste, rajono visuomenės sveikatos stebėsenos rodikliai gerėja: 2021 m. į gerą (žalią) zoną pateko 18 rodiklių iš 51, tarp prasčiausių situaciją atspindinčių – 5 rodikliai (2020 m. – 19).

8. PRIVALOMASIS SVEIKATOS ŽINIŲ IR ĮGŪDŽIŲ MOKYMAS

Viena iš mokamų Biuro paslaugų – privalomasis sveikatos žinių ir įgūdžių mokymas. Biuras, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2008 m. sausio 28 d. įsakymu Nr. V-69 (su visais pakeitimais) patvirtintomis mokymo programomis ir Tauragės rajono savivaldybės tarybos 2017 m. kovo 15 d. sprendimu Nr. 1-88 „Dėl Tauragės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro mokamų paslaugų ir įkainių nustatymo“, bei Valstybinės akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnybos prie sveikatos apsaugos ministerijos išduotomis licencijomis, organizuoja šiuos mokymo kursus: pirmosios pagalbos, higienos įgūdžių, asmenų mokymo apie alkoholio ir narkotikų žalą žmogaus sveikatai.

2022 m. buvo apmokyti 582 asmenys: pirmosios pagalbos – 336 asmenys, higienos įgūdžių – 239 asmenys, alkoholio ir narkotikų žalą žmogaus sveikatai mokymuose dalyvavo 7 asmenys.

9. BIURO VEIKLOS VIEŠINIMAS

Viešinant Biuro veiklą rajono bei regioninės žiniasklaidos priemonėse publikuoti 23 Biuro specialistų parengti straipsniai, internete viešinti informaciniai pranešimai. Apie Biuro veiklą transliuotos 3 Tauragės kabelinės televizijos laidos, reportažai bei interviu, 2 Tauragės radijo laidos, 1 interviu Lietuvos radijuje.

Aktuali Biuro specialistų parengta informacija talpinama mokyklų elektroniniuose dienynuose, stenduose, skelbimų lentose, viešinama savivaldybės, Biuro, bendruomenių svetainėse bei Facebook'o paskyroje, siunčiama el. paštu.

2022 m. Biuro specialistai skaitė 11 pranešimų kitų įstaigų ir organizacijų organizuotose konferencijose / renginiuose, dalinosi gerąja patirtimi.

Remiantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. balandžio 18 d. nutarimo „Dėl Bendrųjų reikalavimų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėms aprašo patvirtinimo“ reikalavimais, nuolat atnaujinama informacija Biuro interneto svetainėje www.tauragesvsb.lt.

Visame pasaulyje akcentuojant informacijos pasiekiamumo interneto kanalais svarbą, informacija nuolat atnaujinama ir talpinama socialinio tinklo Facebook'o paskyroje <https://www.facebook.com/Tauragės-rajono-savivaldybės-visuomenės-sveikatos-biuras-776683252453752/>. 2022 m. pabaigoje šioje paskyroje Biuro informaciją sekė 6050 žmonių (2021 m. – 5506, 2020 m. – 5 021).

10. KVALIFIKACIJOS TOBULINIMO ORGANIZAVIMAS

2022 m. visi Biuro specialistai kėlė kvalifikaciją, dalyvavo įvairiuose mokymuose, keitėsi gerąja patirtimi su kitų Visuomenės sveikatos biurų darbuotojais. Biuro specialistai gausiausiai dalyvavo šiuose mokymuose: „Tuberkuliozės profilaktikos, diagnostikos, gydymo organizavimo gerinimas ir praktinių įgūdžių tobulinimas“, „Mokinių susižalojimų prevencija“, „Savižudybių prevencijos įgūdžių mokymai“, „Futbolas vaikščiojant“, „Ankstyvoji intervencija“.

Specialistams buvo organizuojami ir vidiniai mokymai: „Privalomieji pirmosios pagalbos mokymai“, „Komunikacija ir viešinimas“, „Efektyvus duomenų apdorojimas skaičiuoklėje (MsExcell)“. Vidiniams mokymams skirtos 26 valandos.

Visuomenės sveikatos specialistai iš viso kėlė kvalifikaciją – 1183 ak. valandas, vidutiniškai kiekvienas specialistas per metus kėlė kvalifikaciją daugiau nei po 69 ak. valandas. Direktorius kėlė kvalifikaciją 238 ak. valandas.

11. VADOVO INDĖLIS Į ĮSTAIGOS VEIKLĄ

Būdamas Savivaldybių visuomenės sveikatos biurų asociacijos (toliau – SVSBA) nariu Biuras aktyviai dalyvauja asociacijos veikloje, kartu su kitais 47 asociacijos nariais teikia pasiūlymus dėl bendradarbiavimo ir valstybės, savivaldybės institucijų, sveikatos priežiūros įstaigų veiklos kokybės tobulinimo, teisės aktų, reglamentuojančių visuomenės sveikatos sritį, keitimo, dalyvauja įvairių SVSBA darbo grupių veikloje, inicijuoja pasitarimus su Sveikatos apsaugos ministerija, Higienos institutu bei kitomis institucijomis. Biuro direktorius išrinktas į SVSBA tarybą, kurią sudaro 6 vadovai. Tai rodo kitų visuomenės sveikatos biurų pasitikėjimą tiek Biuro vadovo kompetencija, tiek Biuro veikla.

Biuras akredituotas kaip jaunimo savanorius priimanti organizacija. 2022 m. įstaigoje savanoriavo 1 jaunimo savanoris.

Atsižvelgiant į tai, kad visuomenės sveikatos priežiūros paslaugos iš dalies yra ir įvairių įstaigų, ir organizacijų veiklos dalis, tęsiamas glaudus bendradarbiavimas visuomenės sveikatos srityje su Tauragės rajono savivaldybės miesto ir kaimo bendruomenėmis, mokyklomis, įvairiomis įstaigomis bei organizacijomis. Vykdomas bendradarbiavimas pagal ankstesnes 75 bendradarbiavimo sutartis bei 2022 m. pasirašytas naujas 5 bendradarbiavimo sutartis. Organizuoti pasitarimai ir diskusijos su minėtų įstaigų ir organizacijų atstovais, vykdytas sveikatinimas darbo vietose, nemokami I-osios pagalbos mokymai darbuotojams ir kitos veiklos.

Direktorius taip pat dalyvauja Tauragės rajono savivaldybės ekstremaliųjų situacijų operacijų centro darbe, Apskritis antimikrobinio atsparumo valdymo grupės darbe, Narkotikų kontrolės komisijos darbe, Sporto renginių projektų finansavimo komisijos, Tauragės rajono savivaldybės bendruomenės sveikatos tarybos veikloje, konsultuoja įstaigas ir NVO sveikatinimo projektų rengimo ir įgyvendinimo klausimais. Biuro direktorius yra Pagalbos onkologiniams ligoniams (POLA) savanoris Tauragės rajone, teikiantis konsultacijas sveikatinimo klausimais bei išduodantis POLA korteles. Tokiu būdu prisidedama prie Lietuvos sveikatos programoje numatytų tikslų siekimo.

Biuro direktorius vykdo privalomuosius pirmosios pagalbos mokymus, taip pat yra akredituotas šiaurietiško ėjimo instruktorius, bazinių savižudybių prevencijos mokymų instruktorius. 2022 m. direktoriaus ir / arba drauge su specialistu vykdytuose I-osios pagalbos mokymuose dalyvavo daugiau nei 873 dalyviai, neskaičiuojant įvairiuose kituose renginiuose apmokytų dalyvių.

Šiaurietiškojo ėjimo užsiėmimus direktorius veda po savo tiesioginio darbo valandų ir savaitgaliais. 2022 m. praveisti 45 dviejų akademinį valandų trukmės šiaurietiškojo ėjimo teoriniai ir praktiniai mokymai (iš viso – 90 ak. val.). Juose dalyvavo 457 Tauragės rajono gyventojai. Tokiu būdu reikšmingai sutaupomos įstaigos lėšos sveikatinimo paslaugoms pirkti, nuosekliai skatinamas tauragiškių fizinis aktyvumas.

Daug dėmesio skiriama palankaus mikroklimato įstaigoje formavimui, darbuotojų kompetencijų didinimui ir kvalifikacijos kėlimui, motyvavimui, įtraukimui į sprendimų priėmimą, komandiniam darbui.

12. ĮSTAIGOS PROBLEMOS IR JŲ SPRENDIMAS

Patalpų trūkumas. Biurui priklausančiose patalpose grėsmingai trūksta darbo vietų specialistams. Atsižvelgiant į patalpų dydį biure yra įrengtos 5 darbo vietos, tačiau Biure dirba 11 darbuotojų, dar 2 būtina įdarbinti artimiausiu metu. Biure paslaugas teikia priklausomybių konsultantas, psichologai, vyksta privalomieji mokymai. Nėra pagalbinių patalpų, todėl nėra kur laikyti sveikatinimo priemonės, darbo inventorių, įrangą, COVID-19 testavimui reikalingas priemonės bei kitą turtą. Ši problema kelia daug nepatogumų ir psichologinės įtampos.

Biurui priklausanti salė daugumai sveikatinimo veiklų yra per maža, todėl tenka eikvoti valstybės biudžeto lėšas nuomai. Rajone pasiūla yra labai ribota, dažnai galimos nuomoti salės lokacija, dydis, paskirtis, higieninė būklė ar laikas yra netinkami numatytiems sveikatinimo veiksloms.

Ne visose mokyklose visuomenės sveikatos priežiūros specialistų kabinetai įrengti mokyklos patalpose (Tauragės r. Tarailių progimnazijoje). Tauragės r. Skaudvilės gimnazijos Batakių pagrindinio ugdymo skyriuje **išvis nėra įrengtas visuomenės sveikatos priežiūros specialisto kabinetas.**

Sveikatos kabinetai neatitinka Lietuvos higienos normoje HN 32:2004 nurodytų darbo vietos ergonominių reikalavimų (kabineto dydis neatitinka darbo vietai keliamų ergonominių reikalavimų, nėra langų, ventiliacijos, šilto ir šalto vandens, kabinete dirba keli specialistai, patalpoje netelpa specialisto kabineto baldai, inventorius, įranga, metodinės darbo priemonės). Dėl šių priežasčių nėra užtikrinamos saugios darbo sąlygos ne tik specialistui, bet ir saugios paslaugų gavimo sąlygos paslaugų gavėjams, t. y., vaikams.

Visuomenės sveikatos specialistams ypač blogos darbo sąlygos darželiuose, kur specialistai naudojami 1 kabinetu kartu su keliais kitais įstaigos darbuotojais, kas yra draudžiama teisės aktais, siekiant užtikrinti konfidencialumą.

Biuro specialistai dirba dideliu intensyvumu ir darbo krūviu. Kasmet daugėjant Biurui priskiriamų funkcijų itin didėja darbų apimtys. Įgyvendinant ES bei savivaldybės projektus didėja finansavimas, todėl didėja viešųjų pirkimų apimtys, daugėja sveikatinimo renginių, didėja dokumentų srautai. Esant tam pačiam darbuotojų skaičiui, labai padidėja krūvis specialistams ir kyla reali grėsmė jų fizinei, psichikos sveikatai. Biuro specialistams atlikus SSGG analizę, išryškėjo, kad darbo krūvis ir fizinės darbo vietos stoka yra reali perdegimo grėsmė.

Valstybės dotacija skiriama tik visuomenės sveikatos specialistų darbo užmokesčiui, tačiau pagal įstaigos veiklos pobūdį bei apimtį neišvengiamai būtini kitos specializacijos specialistai (administratorius, viešųjų pirkimų, komunikacijos, personalo).

Etatų dydis darželiuose neadekvatus darbo krūviui ir atliekamoms funkcijoms. Esant nedideliame etatiniame krūviui (0,3 etato) neįmanoma užtikrinti kokybiško visų funkcijų vykdymo viso ugdymo proceso metu.

Mažinant sveikatos netolygumus būtina teikiamas sveikatinimo paslaugas priartinti prie kaimo gyventojų, tačiau nuo 2015 m. veiklą vykdančiam **Biuras vis dar neturi tarnybinio automobilio**, būtino įstaigos funkcijoms vykdyti.

Visoje Lietuvoje stebimas **visuomenės sveikatos specialistų trūkumas**, todėl šių specialistų paieška tebėra vienas iš didžiausių prioritetų bei iššūkių.

13. VEIKLOS TOBULINIMO PERSPEKTYVOS

Būdamas Lietuvos visuomenės sveikatos biurų asociacijos (toliau – SVSBA) nariu, Biuras prisideda prie pastabų ir pasiūlymų teikimo, tobulinant Biurų veiklą reglamentuojančią teisinę bazę respublikiniu mastu. Biuras dalyvauja įvairių SVSBA darbo grupių veikloje, dalinasi ir keičiasi gerąja patirtimi keliant darbuotojų kvalifikaciją, gerinant teikiamų paslaugų kokybę.

Artimiausios veiklos perspektyvos bei sveikatinimo nuoseklumas priklauso nuo turimų finansinių ir žmogiškųjų išteklių, todėl finansavimo šaltinių paieška išlieka svarbus prioritetas. Ir toliau planuojama dalyvauti Tauragės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos priemonių finansavimo konkurse, Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi rėmimo programos konkurse, Sporto renginių projektų finansavimo programoje, Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos, Europos Sąjungos finansuojamuose projektuose ir kt., siekiant pritraukti lėšas Tauragės rajono savivaldybės gyventojų sveikatinimui.

Pagrindinės veiklos tobulinimo perspektyvos yra šios:

- kelti Biuro darbuotojų kvalifikaciją, sudaryti sąlygas tobulinti kompetencijas;
- aktyvinti suaugusiųjų sveikatos ugdymą;
- tobulinti mokinių sveikatos priežiūros organizavimą;
- vadovui nuolat tobulinti savo vadovavimo įgūdžius, stiprinti vidaus kontrolę, skirti didelį dėmesį palankaus įstaigos mikroklimato palaikymui;
- siekiant plačiau informuoti gyventojus apie Biuro veiklą, ieškoti naujų ryšių su visuomene formų ir būdų;
- tęsti tarpinstitucinio bendradarbiavimo vystymą, didinant kitų sektorių indėlį į visuomenės sveikatą.

Direktorė

Daiva Genienė